

LES MISSIONS DELS FRARES I LA XINA DE MENDOZA LA LLEI MING

L'enfocament, altament positiu i comparatiu, de Mendoza es revela en els capítols sobre la burocràcia, l'organització administrativa i política i, en especial, la justícia. La influència de la visió portuguesa tan positiva de la justícia és evident en el llibre de Mendoza.

Els dos capítols sobre la justícia són còpia d'Escalante, el qual els havia copiat de Gaspar da Cruz. I Gaspar da Cruz s'havia inspirat en Galeote Pereira, el primer a afirmar que: "A l'hora de fer justícia, aquests pagans ho feien millor que els cristians i, fins i tot, que els romans." Mendoza presentava un exemple de justícia xinesa, en clar contrast amb el text legal principal de Castella al segle XVI, *Les Set Partides*. Alguns punts s'indicaven com a essencials: el primer, la jurisdicció unificada de la Xina, que estava clarament oposat al que passava a Castella, on tots els crims entraven en un embolic de jurisdiccions: l'Església, la noblesa, les ciutats... Tots retenien les seves pròpies jurisdiccions. De fet, quan Mendoza va publicar el seu llibre, l'aplicació general de la llei penal a Espanya era més aviat una tendència política fomentada pels reis que una realitat. Però a la Xina, des de temps remots, el procés judicial l'exercia l'Estat més efectivament que molts altres països. En segon lloc, la transparència del procés judicial, ja que es portava a terme en públic i sempre l'avalaven diversos escribes. És interessant remarcar que en aquest punt el text de Mendoza suggereix que hi ha d'haver a la Xina un enorme corpus de textos legals, cosa que s'ha oblidat, i fins i tot desmentit, durant segles, però que estudis recents estant posant en qüestió. En tercer lloc, la integritat dels jutges xinesos, degut al fet que tenien un salari i no depenien de les multes que imposaven. A Castella, en aquell temps, els jutges cobraven a l'acusat perquè participaven directament en les sancions monetàries que imposaven. En quart lloc, l'estrict control dels jutges, tant pels visitants, que feien inspeccions regulars a les corts locals i sancionaven durament els suborns, com per l'estructura piramidal de la burocràcia xinesa. Tots els oficials en supervisaven d'altres d'un nivell superior i, alhora, supervisaven els d'inferior nivell, ja que eren responsables per les seves accions. Mendoza remarca en especial el mètode doble de recompenses i sancions que garantien l'alt prestigi dels oficials xinesos. L'escriptor francès Montaigne

reprendria aquesta valoració de la mescla de sancions i recompenses del sistema en les seves al·lusions tan infreqüents a la Xina. En cinquè lloc, les millors condicions dels presos. Les presons eren cruels i brutes, però no eren pitjors que les d'Espanya del segle XVI. La tortura, en canvi, s'utilitzava de manera força diferent. A la Xina les tortures que s'infligien per obtenir informació eren públiques i estaven regulades. Si s'incomplien les regulacions els jutges podien ser impugnats. Les corts eren obertes respecte als instruments de tortura, que la llei regulava i que s'exhibien a les corts. En canvi, a Espanya, encara que es preveia una normativa per regular la tortura en el codi, a la pràctica no es van prendre precaucions perquè s'apliqués. Encara més, en dues cartes que Rada va enviar al seu superior, el frare Alonso de Veracruz, el 1577, i que Mendoza segurament conegués, Rada acusa les horribles tortures a les Filipines de ser arbitràries, secretes i extremament cruels, perquè provocaven la mort de la majoria que n'eren víctimes. En sisè lloc, les restriccions per declarar la pena de mort. Les penes de mort s'aplicaven molt menys que a Espanya. Només l'emperador podia atorgar la pena de mort i només s'executava després de diverses revisions. A més a més, l'emperador donava moltes més amnisties que no pas es feia a Espanya. A la Xina, les execucions eren simples, sense tot l'increïble drama que solia ser l'escenografia de la pena de mort a Espanya, on els acusats s'exposaven al mig, vestits amb túniques i gorres, el rei i la reina observant l'escena i la resta d'acusats fent cua de manera ordenada mentre esperaven la seva sentència.